

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра зовнішньоекономічної діяльності і адміністративного менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету аграрного менеджменту

Остапчук А.Д.

“_____” 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри ЗЕД і

адміністративного менеджменту

Протокол № 20 від “24” травня 2021 р.

Т. в. о. завідувача кафедри

Луцяк В.В.

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Менеджмент ЗЕД»

Діброва Л.В.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«Логістика в зовнішньоекономічній діяльності»

Спеціальність:

073 «Менеджмент»

Освітня програма:

«Менеджмент» магістерського
рівня вищої освіти

Факультет:

аграрного менеджменту

Розробник:

Сидоренко С.В., к.е.н., доцент.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни
«Логістика в зовнішньоекономічній діяльності»
 (назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	07 „Управління та адміністрування”
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Магістерська програма	Міжнародна комерційна діяльність
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	(назва)
Форма контролю	іспит

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання

	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	12 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	год.	год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняних підприємств потребує розширення спектра знань для успішного ведення справ та створення гідного іміджу українських фірм на міжнародних ринках. Сьогодні неможливо обйтися без розуміння світових тенденцій у бізнесі та визнання співіснування багатьох культур та управлінських підходів до прийняття рішень у різних країнах світу. Дедалі більше набуває актуальності логістична складова в здійсненні підприємствами діяльності на зарубіжних ринках. Тому слід приділяти значну увагу вивченю логістики при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, ці знання можна отримати вивчаючи навчальну дисципліну «Логістика в зовнішньоекономічній діяльності», яка націлена сформувати у студентів комплексні знання про найважливіші теоретичні та практичні аспекти з міжнародної логістики зокрема, щодо формування міжнародної логістичної стратегії, здійснення планування виходу на міжнародний ринок в сучасних умовах.

Мета: Головною метою є надання майбутнім фахівцям теоретичних знань та практичних рекомендацій у галузі логістичного управління, методів, засобів формування логістичних систем, транспортного забезпечення міжнародного бізнесу та тенденцій його розвитку..

Завдання курсу: на основі теоретичних положень сформувати правильне уявлення про сучасні тенденції міжнародної логістичної діяльності та особливості її реалізації в міжнародній ринковій діяльності підприємств. Крім того, важливим є формування знань про методи логістичного управління; втілення системного бачення на логістичну складову процесів глобалізації; виявлення особливостей транспортного забезпечення міжнародних відносин; набуття практичних навиків роботи митних брокерів; визначення стратегічних напрямів розвитку міжнародних логістичних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- методологічні аспекти логістичного управління та сфери його застосування;
- особливості глобальної конкуренції та принципи розвитку міжнародної логістики у вільних економічних зонах;

- техніко-економічні особливості окремих видів транспорту, показники якості міжнародних вантажних перевезень та умови доставки товарів у договорах купівлі-продажу;
- визначати логістичні функції міжнародних посередників;
- сутність міжнародних перевезень та значення транспортного фактору у зовнішньоекономічних відносинах країн;

вміти:

- оцінювати переваги транснаціональних компаній у міжнародному бізнесі;
- самостійно вибирати оптимальний рівень обслуговування в логістичних системах;
- характеризувати вплив базисних умов поставок на організацію транспортування вантажів
- визначати принципи логістичної концепції міжнародної доставки вантажів.
- розуміти правові засади і норми відповідальності митних брокерів, експедиторів та клієнтів;
- визначати критерії безпеки логістичних систем при зовнішньоекономічній діяльності;
- визначати форми та методи логістичного контролю суб'єктів міжнародної логістичної діяльності

Набуття компетентностей

Компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК№2	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
СК№4	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів в організації.
СК№9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
СК№10	Здатність управлюти організацією та її розвитком.
СК№12	Здатність знаходити та оцінювати ринкові можливості на зовнішніх ринках.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

«Логістика в зовнішньоекономічній діяльності»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин				
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	с.р			л	п	с.р	
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ										
Тема.1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики	2	1	1			1	1			
Тема.2. Основні логістичні концепції і системи	4	2	2			1	1			
Тема.3. Транспортне забезпечення в міжнародній логістиці	4	2	2			3	1	2		
Тема.4. Інформаційні системи в логістичних процесах	4	2	2			3	1	2		
Разом за змістовим модулем 1	14	7	7			8	2	4		
Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ										
Тема 5. Форми здійснення міжнародної комерційної діяльності	4	2	2			3	1	2		
Тема 6. Міжнародна комерційна угода	4	2	2			3	1	2		
Тема 7. Основні види міжнародних комерційних операцій	4	2	2			3	1	2		
Тема.8. Організація міжнародних платежів і розрахунків	4	2	2			3	1	2		
Разом за змістовим модулем 2	16	8	8			12	4	8		
Усього годин	30	15	15			20	8	12		

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 1. Сутність та фактори розвитку міжнародної логістики.

Теоретичні основи міжнародної логістики. Логістика в структурах управління підприємством. Основні цілі і завдання логістичного управління виробництвом.

Аналіз основних понять: логістика, міжнародна логістика, міжнародний ланцюг поставок. Основні методи вирішення завдань у міжнародній логістиці.

Глобалізація світового господарства як один із факторів виникнення міжнародні логістики. Глобалізація бізнесу як фактор підвищення конкурентоздатності. Фактори, що визначають глобалізацію бізнесу. Рушійні сили глобалізації в логістиці. Особливості глобальної конкуренції. Бар'єри у глобальному логістичному менеджменті. Фактори, що зумовлюють процес глобалізації у сучасних умовах. Проблеми міжнародної логістики. Конкуренція у міжнародній логістиці, її характерні особливості. Фактори впливу при імплементації міжнародної логістики у діяльність підприємств. Причини виникнення проблемних ситуацій у міжнародній логістиці. Стратегічний аспект розвитку міжнародної логістики. Використання спеціалізованих організацій в якості підвищення ефективності міжнародної логістики. Централізація запасів. Основні бар'єри у розвитку міжнародної логістики. Причини трансформації міжнародної логістичної системи.

ТЕМА 2. Основні логістичні концепції і системи.

Розвиток логістики як науково-практичного напрямку: дологістична стадія, логістика першого, другого, третього та четвертого поколінь. Концепція „Планування потреби та ресурсів” та засновані на ній логістичні системи MRP та DRP. Перше та друге покоління логістичних систем MRP та DRP (їхні відмінності). Концепція „Точно в строк” та японська система виробничої логістики „Канбан”. Т. Оно – розробник систем „Канбан” та „Кайдзен”. Перше та друге покоління логістичних систем „Точно в строк” та їх відмінності. Логістичні концепції „Худого виробництва” та „Швидкого реагування” та їх застосування в США та інших постіндустріальних країнах. Логістичні концепції „Зеленої логістики” та „Геологістики” та їхнє застосування логістичними фірмами ЄС та США.

ТЕМА 3. Транспортне забезпечення в міжнародній логістиці.

Транспорт займає особливе місце в міжнародному товарообігу. З одного боку, він є необхідною умовою здійснення міжнародного поділу праці, зовнішньоекономічних зв'язків. З другого боку — транспортна індустрія виступає на світових ринках експортером своєї продукції — транспортних послуг.

На транспортні послуги, що надаються у сфері ЗЕД, впливають всі фактори, що характеризують розвиток ринкової економіки.

Транспортна логістика вирішує сьогодні такі завдання: вибір виду транспортних засобів, вибір типу транспортних засобів, спільне планування транспортного процесу зі складським і виробничим, спільне планування транспортних процесів на різних видах транспорту (у випадку змішаних перевезень), забезпечення технологічної єдності транспортно-складського процесу, визначення раціональних маршрутів доставки. Оперативний цикл планування. Його показники: географія перевезення вантажу, вид транспорту (загального користування або експедиторської організації), термін перевезення з точністю до декількох годин, ранні і пізні терміни передачі вантажу на транспорт, можливі пріоритети, умови навантаження і тип транспортних засобів.

ТЕМА 4. Інформаційні системи в логістичних процесах.

Логістичні інформаційні системи: автоматизовані системи управління (АСУ), інтегровані системи управління (ІСУ), інтегровані інформаційні системи, корпоративні інформаційні системи (КІС), системи MRP/MRPII, ERP, CSRP/CSM, IRP. Сучасні інформаційні технології в логістиці. Особливості використання штрих-кодів в логістиці. Вдосконалення системи управління інформаційними логістичними потоками. Три групи інформаційних систем. Рівні в процесах логістики з позицій системного підходу.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.

ТЕМА 5. Логістика запасів і складування.

Види товарно-речових запасів, їх класифікаційні ознаки, методи нормування. Зміст і формування витрат на управління запасами. Види складів, їх функції та структуру складського господарства. Логістика управління запасами і види таких систем. Нормування запасів. Розрахунку витрат на управління запасами. Оцінка ефективності складів. Організація та проведення контролю в системах управління запасами. Речові запаси: види, класифікація. Логістика складування - 6 основних етапів.

ТЕМА 6. Управління закупівлями і розподілом в логістиці.

Економічний зміст розподільчої логістики. Планування збуту готової продукції. Вибір логістичних каналів та ланцюгів. Логістичні посередники. Координація та інтеграція дій логістичних посередників. Розподільчі центри у логістичних ланцюгах. Проектування логістичних систем розподілу. "Золоті правила" логістики в розподілі. Системи планування розподілу (DRP). Ефективність застосування логістичного підходу при управлінні матеріальними потоками в сфері обігу.

ТЕМА 7. Ризики і страхування в міжнародній логістиці..

Проблема ризиків в міжнародній логістичної діяльності. Поняття ризику в міжнародній логістиці. Головні причини виникнення ризиків. Ризик-менеджмент. Етапи виявлення ризиків. Ідентифікація та аналіз ризиків в міжнародній логістиці. Основні види ризиків у міжнародній логістичної діяльності. Структура ризиків в міжнародній логістиці. Дії щодо мінімізації ризиків. Класифікація ризиків в міжнародній логістиці. Управління ризиками в міжнародних ланцюгах поставок. Основні підходи до управління ризиками в міжнародній логістиці. Методи ухилення від ризику. Методи локалізації ризику. Методи дисипації (розподілу) ризику. Методи локалізації ризику. Форми та види страхування за критеріями. Системи страхових відносин. Сутність та види перестрахувальних операцій.

ТЕМА 8. Правове забезпечення міжнародної логістичної діяльності.

Правове регулювання міжнародних перевезень. Концептуальні засади правового регулювання перевезень у міжнародному сполученні. Джерела правового регулювання міжнародних перевезень. Норми внутрішнього законодавства регулювання перевезень. Міжнародні правові акти, що регламентують міжнародні перевезення. Договір міжнародного перевезення вантажів. Проблеми правового регулювання міжнародної логістичної діяльності. Інтелектуалізація ринку логістичних послуг у міжнародному масштабі. Узгодженість державного регулювання логістичних послуг в різних країнах. Транспортна стратегія України.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості вантажних перевезень. Основні характеристики і методи	1
2	Особливості і параметри автомобільних перевезень	2
3	Особливості і параметри залізничних перевезень.	2
4	Особливості і параметри морських перевезень	2
5	Особливості і параметри повітряних перевезень.	2
6	Документарний (інформаційний) супровід вантажоперевезень	2
7	Використання методів ABC і XYZ у міжнародних перевезеннях	2
8	Вибір транспорту. Особливості модальних перевезень	2
Разом		15

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Сутність і особливості міжнародної логістики.
2. Міжнародна інфраструктура залізничного транспорту
3. Види логістичних посередників в міжнародній логістиці
4. З точки зору підприємства ланцюг поставок включає?
5. Концепція „Планування потреб та ресурсів” та засновані на ній логістичні системи MRP, DRP
6. Поняття інфраструктури. Компоненти інфраструктури міжнародної логістики.
7. Логістика операції «Overlord»
8. Логістичний мікс «8 R» - «8 П».
9. Основні види інтеграційних об'єднань і їх характеристики.
10. Інформаційний потік: суть, класифікаційні ознаки і способи вимірювання.
11. Групи заходів стандартизації експортних і імпортних операцій.
12. Міжнародна інфраструктура морського транспорту
13. Суть і особливості формування структури міжнародної ланцюга поставок.
14. Концепції „Худого виробництва” та „Швидкого реагування”
15. В чому сутність розміщення товарів на складах за методом ABC.
16. Чинники територіальної організації логістичної системи

17. Вузлова інфраструктура міжнародної логістики.
18. Класифікаційні ознаки матеріальних потоків.
19. Суть і особливості торговельно-транспортного шляху, котрий контролював острів Хортиця.
20. Організація і методи прийняття рішень в міжнародній логістиці

7. Методи навчання

Методи навчання, покладені в основу курсу, визначається у наступних напрямах:

- уdosконалення організаційного процесу та організаційної культури у сучасних трудових об'єднаннях;
- переход до гнучких організаційних структур; взаємодії комунікативних та психологічних технологій;
- залежність успіху організації від її здатності до змін, інновативності;
- визнання визначної ролі людини в організації, позиція, активність якої значною мірою визначає ефективність діяльності організації;
- підвищення соціальної відповідальності організацій тощо.

8. Форми контролю

Робочі завдання, презентація, тестовий контроль. Іспит

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи R_{НР}	Рейтинг з додаткової роботи R_{ДР}	Рейтинг штрафний R_{ШТР}	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4					
0-100	0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи **R_{НР}** стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} \cdot K^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M} \cdot K^{(n)}_{3M})$$

$$R_{HP} = \frac{K^{(1)}_{3M} + \dots + K^{(n)}_{3M}}{K_{disc}} + R_{DR} - R_{STR},$$

де $R^{(1)}_{3M}, \dots R^{(n)}_{3M}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-балльною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{3M}, \dots K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{disc} = K^{(1)}_{3M} + \dots + K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

R_{DR} – рейтинг з додаткової роботи;

R_{STR} – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{3M} = \dots = K^{(n)}_{3M}$.

Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M})}{n} + R_{DR} - R_{STR}.$$

Рейтинг з додаткової роботи R_{DR} додається до R_{HP} і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний R_{STR} не перевищує 5 балів і віднімається від R_{HP} . Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначенним Положенням **підготовка і захист курсового проекту (роботи)** оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, програми навчальної, виробничої та інших видів практик, підручники і навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, контрольні роботи, текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів

11. Приклад іспитового білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРесурсів і ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОКР <u>Бакалавр</u> напрям підготовки/ спеціальність Менеджмент зовнішньоекономічної	Кафедра Адміністративного менеджменту та ЗЕД	Екзаменаційний БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Логістика ЗЕД»	Затверджую Зав. кафедрою
	2020-2021 н.р.		Луцяк В.В... 21.09.2021р.

1. Екзаменаційні запитання

1. Які відмінності мають послуги в територіальному аспекті?
2. Які компоненти включає проблема міжнародних перевезень вантажів?
3. Що включають методи узгодження фінансових стимулів у міжнародних ланцюгах постачок?

2. Тестові завдання

1	В чому полягає сутність міжнародної комерційної діяльності:	6	Коли ліквідовуються усі бар'єри між країнами не лише для переміщення товарів, а й робочої сили і капіталів, то це -
1.	Продаж товарів на зовнішньому ринку.		
2.	Продаж послуг на зовнішньому ринку.		
3.	Виробництво та продаж товарів, послуг і технологій на зовнішньому ринку.		
4.	Отримання прибутку шляхом міжнародної торгівлі.		
2	Продавець вивозить товар для реалізації його на міжнародній біржі, а його купує покупець з третьої країни. Як називається ця операція:	7	З точки зору міжнародного права, відмінними ознаками багатонаціональних корпорацій є:
1.	Експорт	1.	наявність багатонаціонального акціонерного капіталу;
2.	Реекспорт	2.	існування багатонаціонального керівного центру;
3.	Імпорт	3.	доступ до нових ринків, подолання державних торговельних і інвестиційних бар'єрів
4.	Транзит	4.	комплектування адміністрації іноземних філій кадрами, що знають місцеві умови
3	До якого виду операцій належать операції зі страхування міжнародних вантажів:	8	Сьогодні достатньо стійко проглядається така структура світового господарства:
1.	До основних операцій	1.	світові ринки капіталів
2.	До операцій з експорту послуг	2.	світові ринки послуг
3.	До операцій товароруху	3.	світові ринки робочої сили
4.	До операцій з імпорту послуг	4.	міжнародна валюта система

4	Найбільш перспективні напрямки розвитку економіки України для успішної конкуренції з розвиненими країнами світової господарської системи:	9	Встановлення безпосередніх стійких виробничих зв'язків між підприємствами різних країн, внаслідок чого виробничий процес в одній країні стає частиною процесу, що відбувається у світовому масштабі, це -
1.	Розвиток рибопромислової галузі з глибокою переробкою продукції		
2.	Розвиток туристичного бізнесу		
3.	Розвиток сільськогосподарського виробництва за технологіями провідних країн світу		
4.	Розвиток транспортних послуг та розширення послуг з транзиту		

5	Використання яких чинників розвитку МКД дозволяє зменшувати податкові відрахування:	10	Суб'єктами міжнародної комерційної діяльності є:
1.	Нерівномірність економічного розвитку різних країн світу.	1.	Товари, послуги та технології, що підлягають міжнародному обміну
2.	Особливості географічного положення, природних і кліматичних умов.	2.	Фірми, організації та особи, які уклали міжнародний контракт
3.	Розвиток зон вільної торгівлі і використання офшорних зон.	3.	Фірми, організації та особи, що знаходяться за кордоном і які уклали міжнародний контракт
4.	Збільшення вивозу капіталу.	4.	Фірми, організації та особи, які отримали від держави право виходу на зовнішні ринки

3. Задача:

Вибирається окремо.

12. Рекомендована література

Базова

1. Апопій А.А. Комерційна діяльність: Підруч. –Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. –558 с.
2. Балабан П.Ю. Комерційна діяльність: Підручник. –Х.: Світ Книг, 2015. – 452 с.
3. Виноградська А.М. Технологія комерційного підприємства: Навчальний посібник.-Київ: Центр навчальної літератури, 2006.-780 с.
4. Криковцева Н.О., Козакова О.Б., Саркісян Л.Г., Авдєєнко Л.Л., Дяченко Г.А., Курська Л.С., Сахарова О.Н. Комерційна діяльність. –К.: Центр учебової літератури, 2007. –296 с.
5. Павлова В.А. Комерційне товарознавство: Навчальний посібник. –К.: Кондор, 2012. -286.

Додаткова література

6. Бабин Е.П. Основи зовнішньоекономічної політики. М., 1997.
7. Бахрамов Ю.М., Глухов В.В. Організація зовнішньоекономічної діяльності. Особливості менеджменту / Навчальний посібник-СПб: Видавництво «Лань», 2010. - 308с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства / Підручник для вузів. Під ред. проф. Л.Є. Стровский. - М., ЮНИТИ, 2010. - 280с.
9. Герчикова І.М. Міжнародна комерційна справа: Підручник для вузів. - М .: Банки і біржі, ЮНИТИ, 1996. - 501с.
- 10.Гофман Н.Ф., Маховікова Г.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності. - СПб: Пітер, 2007. - 365с.
- 11.Грачов Ю.М. Зовнішньоекономічна діяльність. Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій. / Навчальний посібник - М .: ЗАТ "Бізнес - школа" Інтел - Синтез ", 2011. - 362с.
- 12.Данильцев Н.А. Міжнародна торгівля: інструменти регулювання. /Навчальний посібник. - М .: Ділова література, Палеотип, 2009 г. 320 с.
- 13.Дегтярьова О.І., Полянова Т.Н., Саркісов С.В. Зовнішньоекономічна

- діяльність / Навчальний посібник. - М .: Справа, 2012. - 450С.
- 14.Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 // Міжнародне приватне право. Чинні нормативні акти. М .: Ін-т міжнар. права та економіки, 2013.
- 15.Котлер Ф. Основи маркетингу: Пер. з англ. - М .: «Бізнес-книга», «IMA-Крос. Плюс », листопад 1995. - 702 с .. іл.
- 16.Кругман, П. Р. Міжнародна економіка. СПб. Пітер, 2004. - 831 с.
- 17.Льюїс Р.Д. Ділові культури в міжнародному бізнесі. - М .: ЮНИТИ, 1999. - 350 с.
- 18.Тепман Л.Н. Підприємницьке управління. Зарубіжний досвід: Навч. посібник для вузів. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. - 220 с.
- 19.Ball, D. A. International business. McGraw - Hill/Irwin, 2008. - 623 с. 339.9 I - 69
- 20.Daniels, J. D. International business. Prentice Hall, 2001. - 810 с. 339.9 D18
- 21.Melton P. (1996). Going Global with Equities: Make Investment Gains Across Frontiers, London.
- 22.Porter M.E. (1998). The Competitive Advantage of Nations: With a New Introduction, London.